

Vztah subjektu k bylosti a budousti

Událost (přinejmenším vyšší než primordiální resp. virtuální) musí být schopna se skutečně, tj. aktivně vztáhnout jak ke své vlastní minulosti (bylosti), tak ke své vlastní budoucnosti (budosti). Patočka chybně podceňuje tuto okolnost nejen u všech subjektů-událostí obecně, ale dokonce i v případě všech animálií, tedy živočichů. Říká totiž: »Tento „jiný vztah“ nemůže být prostě „jiný reální vztah“, poněvadž krom vztahu k aktuálně-přítomné realitě pro žádné animal jiný reální vztah neexistuje.« (in: Studie o času I, in: Péče o duši III, Praha 2002, str. 639.) Záleží ovšem také na tom, co Patočka míní „reálním vztahem“; myslí-li vztah „skutečný“, pak nemá pravdu. Každá pravá událost (a nemusí vůbec jít o živou bytost) je skutečná jako celek, i když tento celek se může „ukazovat“ pouze ve svých (vždy právě aktuálních) fázích. A jestliže Patočka dává důraz na aktivitu vztahu k vlastní minulosti, nemůže přece tuto aktivitu chápat jen jako duševní či jen myšlenkovou (tedy tzv. subjektivní). Musíme vzít na vědomí, že skutečné vztahy (nikoli vztahy zvenčí pozorované a eventuálně konstatované, „měřené“) mají podobu akcí, a akce jsou možné jen jako akce určitého subjektu.

(Písek, 130503-3.)